

БЕЛАРУСКІ ЗВОН

ТЫДНЁВАЯ ЧАСОПІСЬ

АДРЭС РЭДАКЦЫІ І КАНТОРЫ:
Віліня, Вострабрамская 9. (Wilno, Ostrobramska 9).
АДЧЫНЕНА што дня, апрача свята, ад 11 да 2 гадзіны.

Рукапісы павінны быць напісаны чыста і толькі на адным баку паперы, а праўдзінным прозьвішчам аўтара і адрэсам (для ведама Рэдакцыі). Напрынятыя у друк рукапісы назад не вяртаюцца. Аплата надрукаванага залежыць ад Рэдакцыі.

Цана кожнага нумару 30 м.
Падпіска на 3 месяцы к штуе 400 м. (з даст. дахаты).
Цана абвестак: перад тэкстам 150 м., пасля тэксту 200 м.
і на апошняй старонцы 70 м. за радок пэтыту ў 1 шпальту

Год II.

Віліня, Субота, 25 сакавіка 1922 г.

№ 9 (34)

НЯХАЙ ЖЫВЕ НЕЗАЛЕЖНАЯ БЕЛАРУСЬ!

Ад Адміністрацыі.

Намны падпішчыкі вельмі часта жалюцца на тое, што яны не атрымліваюць нашай часопісі, што па загаду мясцовай улады яе на пошце канфіскауюць.

У гэтай справе мы звярнуліся да Дырэктара пошты і тэлеграфу з пытаннем, ці падуладныя яму паштовыя чыноўнікі маюць права па загаду мясцовай адміністрацыі канфіскаваць якую-колькі карэспандэнцыю?

На гэта нам адказана, што яны гэткага права ня маюць.

Дзеля гэтага ўсіх тых падпішчыкаў, якія атрымоўваюць „Белар. Звон“ беспасрэдна з свайго паштовага аддзелу ў межах т. з. „Сродковай Літвы“, а чамусьці будуць атрымліваць яго не акуратна, просім паведаміць нас аб гэтым, а мы з свайго боку пастараемся высьціць справу і пацягнуць вінаватых да судовае адказнасці.

Просім шануных падпішчыкаў, тэрмін падпіскі якіх скончыўся, прысылаць грошы, бо у працуным разе высылка газэты будзе затрымана.

Адміністрацыя.

Трывожныя чуткі.

Напярэдадні канфэрэнцыі ў Генуі газэты ізноў пачынаюць пісаць аб нейкіх трывожных чутках, аб пагрозе новага бальшавіцкага наступлення з прыходам вясны.

Пішуць аб гэтых чутках эндэцкія газэты, і „Rzeczpospolita“ навет вінаваціць у пашырэнні іх — ну, каго-б вы думалі? Ды тых-жа няшчасных беларускіх і літоўскіх культурных работнікаў, якіх бяз ніякага сьледства і суду ўжо два месяцы таму назад арыштавалі і саслалі ў Коўну!...

„Rzeczpospolita“ лепш-бы зрабіла, калі-б папрасіла вайсковых менш гаварыць аб гэтых страхах: бо грамадзянства як-раз ад вайсковых весткі Дый у гэтым прыпадку, бадай, ня так ужо вінаваты лішне гарачыя і ахвочыя да вайны прадстаўнікі арміі, як... міністар заграничных спраў, пан Скірмунт.

Запраўды, дзіўнае ўражаньне робіць апошняя нота яго, пасланая

ў адказ на ноту савецкага народнага камісара Чычэрына. Як ведама, савецкая нота ў вельмі вострых словах вінаваціла Польшчу ў вяржох да Савецкае Расеі крокаў. Гэтыя абвінавачаньні пан Скірмунт лічыць безасноўнымі і глумачыць факт выступленьня Чычэрына заданьнем зрабіць націск на дзяржавы Антанты ў зьвязку з Генуэскай канфэрэнцыяй.

Калі гэта і так, дык няма ніякага дзіва, што людзі баяцца новае вайны: бо, калі папярковыя наступленьні Савецкае Расеі не дадуць пажаданага палітычнага выніку, дык ніхто ня можа быць пэўным, што ад слоў бальшавікі не перайдучь да дзела — усё дзеля тэй-жа палітычнае мэты.

Дый гэтага мала: ведама ўсім чыста, што Расея толькі пад прынукай, з скрыготам зубоў прызнала незалежнасьць ня толькі Літвы, Латвіі, Эстоніі, Фінляндыі, але і самое Польшчы. Ведама, што расейскі імперыялізм ні на мінуту не пакідае думкі аб тым, што і з імі з усімі яму ўдасца зрабіць тое, што зроблена з Беларусіяй і Украінаў. І Расея — усё роўна якая: савецкая, дэмакратычная, ці монархічная, — будзе толькі выжыцца моманту, каб працягнуць сваю прагавітую руку на балтыцкія краіны. А тым часам Польшча, якая дагэтуль ніяк не хацела лічыцца з сваімі слабойшымі суседзьмі і навет у Лізе Народаў выступала проці прызнаньня незалежнасьці Латвіі (ня кажучы ўжо аб супраціў-

ніцы Літве!), — Польшча цяпер пераканалася, што адзін раз можа здарыцца „суд над Wisła“, але суд не паўтараецца кожны дзень. Польшча ўрэшце зразумела, што пельга будаваць свайго істнаваньня на веры ў „цуды“, што толькі сілай можна даць адпор сіле, што ласка „можных“ — вилікіх дзяржаваў — не забяспечыць яе граці ад новага нападу Расеі, — і вось яна пачынае гуртаваць каля сябе меншых, дагэтуль пагарджаных суседзяў. Гэта выявілася ў зьездзе Балтыцкіх дзяржаў, які гэтымі днямі закончыўся ў Варшаве (ня было толькі Літвы). І гэты зьезд вельмі занепакоў Расею: яна ведае, што дробныя галінкі пераламаць лёгка, але зьвязанага з іх вейку ня так-то лёгка зламаеш.

Вось, дзе істотная прычына страху, аб якіх цяпер многа гавораць. Вось чаму ня трэба дзеля гэтага ніякіх „агітатараў“, якія, паводле слоў эндэцкіх газэт, маюць такі „зычны“ голас, што яго чуваць у нас ажно... з Коўны!

Мы адкажам на эндэцкую зьвягу запраўдным абвінавачаньнем самых эндэкаў: яны стараюцца укрыць ад вачэй свайго ўласнага грамадзянства праўдзівае палітычнае палажэньне Польшчы, народ такімі-ж брахлівымі заявамі, як некалі заявы каманданта Вільні, Ворушчака, што расклеіваў на вуліцах места адозвы аб карах усім, хто будзе гаварыць аб набліжэньні бальшавікоў, пад той час, як казкі Гая ўжо былі на Антокалі...

Каб-жа з польскім грамадзянствам эндэкі не зрабілі таго, што той-самы Ворушчак зрабіў з некалькімі сотнямі віленскіх недаросткаў. Грамаду хлопчыкаў сабралі ў Ігнатоўскія казармы, абяцуючы „бараніць Вільню да апошняе канлі крыў“, далі гэтым дзецям вінтоўкі ў рукі, а самі... ўцяклі!

Ярашэўскі.

За чатыры гады.

Чацьвэртая ўгодкі абвяшчэньня незалежнасьці Беларусі спраўляе сёлета Беларускі Народ.

Мінулі чатыры гады ад таго момэнту, калі Рада Беларускае Народнае Рэспублікі ў Менску з учасьцем дэлегацыі Беларускае Рады ў Вільні ў 5 гадзін ра-

ніцы 25 сакавіка 1918 году прыняла г старычную пастанову:

„Рада Беларускае Народнае Рэспублікі аб'яўляе Беларускаю Народною Рэспубліку незалежнай і выдае аб гэтым Устаўную Грамаду“.

Што-ж зроблена за гэты час дзеля зьдзейсьненьня гэтае пастановы? Якой дарогай ішоў Беларускі Народ да рэалізацыі сваёй дзяржаўнай незалежнасьці?

На вялікі жаль, ад дня абвяшчэньня незалежнасьці Зямля Беларуская ні на момэнт не аставалася запраўды вольнай і незалежнай: увесь гэты час яе дратавалі і драгуюць капыты чужацкіх каней...

У момэнт абвяшчэньня незалежнасьці Беларусі палова яе была занята немцамі, а другая — военным таборам уякаўшых перад імі бяз ніякага адпору расейскіх войск. І вось, ня глядзячы на выгоду брахню маскоўскай і польскай чорнай сотні, быццам беларускі нацыянальны і палітычны рух ёсьць „нямецкая інтрыга“, нямецкая ўлада першая выступала варожа ў адносінах да беларускага дзяржаўнага будаўніцтва.

Дарэмны стараньні першага беларускага ўраду з Язэпам Варонкай на чале дабіцца прыхільнасьці і прызнаньня з боку Нямецкае незалежнасьці Беларусі. Дарэмна Аляксюк цалуе бот кайзэра Вільгельма, завяраючы яго аб сваім вернападданстве. Нямецка пьвёрада стаіць на становішчы „единой недѣлимой Россіи“ і слухаць ня хоча аб аддзяленьні Беларусі ад гэнае дзяржавы.

Канец 1918 году прыносіць вялікія зьмены: у Нямецчыне, праіраўшай вайну, народ скідае кайзэра і заводзіць рэспубліканскі лад. Але і новая Нямецчына астаецца вернай старой ідэі „единой недѣлимой Россіи“ і рукамі бальшавікоў, пагражаючы беларускаму ўраду разстраляць беларускіх вайсковых часьціц, пачаўшых тады арганізоўвацца, варочае Беларусь ізноў пад старое маскоўскае ярмо.

Але тыя самыя бальшавікі, якія йшчэ гэтак кляўна разганялі штыхамі Усебеларускі Зьезд (18 сьнежня 1917 году), цяпер ужо не адважваюцца проста павяліць Беларусь: яны абвяшчаюць самі незалежнасьць Беларускай Савецкай Рэспублікі і злучаюць яе з Савецкай Расеяй на аснове фэдэрацыі.

Хая незалежнасьць Беларусі ў разуменьні бальшавікоў вельмі розьніцца ад разуменьня яе беларускімі адраджэцамі, усё-ж гэты факт трэба сур'ёзна адзначыць, як ясны прамень сонца ў тэй цемры, што запавявала над Беларусіяй: навет яўныя ворагі Беларускае Народнае Рэспублікі былі прымушаны прызнаць акт 25 сакавіка 1918 году, прызнаць незалежнасьць Беларусі.

Тварцы акту 25 сакавіка не пакладаюць рук, не пакараюцца новаму окупанту. Урад Лупкевіча разьвівае шырокую палітычную работу заграніцай, дабіваючыся прызнаньня поўнае незалежнасьці Беларускае Народнае Рэспублікі Варсальскай Канфэрэнцыяй і Лігай Народаў. І вось дзе-якія дзяржавы, як Украіна, Латвія, Эстонія, Фінляндыя, Чэхія Славакія горача аддлікаюцца на дама

